YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

11 päivänä joulukuuta 2008 *

Asiassa C-295/07 P,

jossa on kyse yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 20.6.2007,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään J. Flett, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

ja jossa valittajan vastapuolena ja muuna osapuolena ovat

Département du Loiret, edustajanaan avocat A. Carnelutti,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa, ja

Scott SA, kotipaikka Saint-Cloud (Ranska), edustajinaan J. Lever, QC, barrister J. Gardner ja barrister G. Peretz, jotka toimivat solicitor R. Griffithin ja solicitor M. Papadakisin valtuuttamina,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet ja J.-J. Kasel,

julkisasiamies: P. Mengozzi,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.6.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii valituksellaan kumottavaksi Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-369/00, Département du Loiret vastaan komissio, 29.3.2007 antaman tuomion (Kok. 2007, s. II-851; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi valtiontuesta, jonka Ranska on myöntänyt Scott Paper SA:lle / Kimberly-Clarkille, 12.7.2000 tehdyn komission päätöksen 2002/14/EY (EYVL 2002, L 12, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös) sen 1 artiklassa tarkoitettua maa-alueeseen liittyvänä hintaetuna myönnettyä tukea koskevilta osin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus (EY) N:o 659/1999

2 EY:n perustamissopimuksen [88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 14 artiklan otsikkona on ”Tuen takaisinperiminen”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta (jäljempänä ’takaisinperimistä koskeva päätös’). Komissio ei saa vaatia tuen takaisinperimistä, jos tämä olisi yhteisön lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista.

2. Takaisinperimistä koskevan päätöksen nojalla takaisin perittävään tukeen lisätään korko, jonka suuruuden komissio vahvistaa. Korkoa maksetaan siitä päivästä alkaen, jolloin sääntöjenvastainen tuki on ollut tuensaajan käytössä, sen takaisinperimispäivään asti.

3. Takaisinperiminen on toteutettava viipymättä ja asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta – – yhteisöjen tuomioistuimen perustamissopimuksen [242] artiklan nojalla antamien määräysten soveltamista. Tämän toteuttamiseksi, ja jos asia on jonkin kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä, asianomaisten jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki oikeudellisissa järjestelmissään käytettävissä olevat tarpeelliset toimenpiteet, mukaan lukien tilapäiset toimet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön lainsäädännön soveltamista.”

Sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperinnässä sovellettavasta korkotasosta annettu tiedonanto

3 Sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperinnässä sovellettavasta korkotasosta 8.5.2003 antamassaan tiedonannossa 2003/C 110/08 (EUVL C 110, s. 21; jäljempänä vuoden 2003 tiedonanto) komissio toteaa seuraavaa:

”– –

– – on ratkaistava, sovelletaanko yksinkertaista korkoa vai lasketaanko korkoa korolle. Komissio pitää tarpeellisena selventää kiireellisesti kantaansa asiaan.

– –

– – Vaikka tilanteet voivat vaihdella, näyttää kuitenkin siltä, että sääntöjenvastaisen tuen vaikutukset ovat samankaltaiset. Se tarjoaa tuensaajalle rahoitusta samanlaisin ehdoin kuin keskipitkän ajan koroton laina. Näin ollen vaikuttaa tarpeelliselta laskea korkoa korolle, jotta voidaan varmistaa tilanteesta koituvien taloudellisten etujen täydellinen kompensointi.

Näin ollen komissio ilmoittaa jäsenvaltioille ja asianomaisille osapuolille, että kaikissa sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperintää koskevissa tulevissa päätöksis-

sään komissio soveltaa aluetukien nettoavustusekvivalentin laskemisessa käytettävää viitekorkoa laskemalla korkoa korolle. Yleisen markkinakäytännön mukaan korkoa korolle lasketaan vuositasolla. Komissio odottaa, että jäsenvaltiot laskevat korkoa korolle myös parhaillaan täytäntöönpanon kohteena olevien päätösten osalta, ellei se ole yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden vastaista."

Asetus (EY) N:o 794/2004

4 Asetuksen N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 (EUVL L 140, s. 1) 11 artiklan otsikkona on "Koron veloittamista koskeva menetelmä", ja siinä säädetään seuraavaa:

"1. Sovellettava korko on se korko, jota sovellettiin päivänä, jona sääntöjenvastainen tuki ensimmäistä kertaa saatettiin tuensaajan käyttöön.

2. Korolle lasketaan korkoa tuen takaisinperintään saakka. Edellisen vuoden aikana kertyneelle korolle lasketaan korkoa kunakin seuraavana vuonna.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua korkoa peritään keskeytyksettä tuen takaisinmaksuun saakka. Jos on kuitenkin kulunut yli viisi vuotta siitä, kun sääntöjenvastainen tuki

ensimmäistä kertaa saatettiin tuensaajan käyttöön, korko lasketaan uudelleen viiden vuoden välein tuen takaisinperintään saakka ja perusteena käytetään koron uudelleenlaskemisen ajankohtana voimassa olevaa korkoprosenttia.”

5 Saman asetuksen 13 artiklan viidennen kohdan mukaan asetuksen 11 artiklaa sovelletaan kaikkiin takaisinperintäpäätöksiin, joista ilmoitetaan kyseisen asetuksen voimaantulon jälkeen.

Asian tausta ja riidanalainen päätös

6 Asian tausta, sellaisena kuin se esitetään valituksenalaisen tuomion 1–8 kohdassa, voidaan esittää tiivistetysti seuraavasti.

7 Orléansin kaupunki, Loiret’n departementti (Ranska) ja Scott SA -niminen yhtiö (jäljempänä Scott) tekivät 31.8.1987 sopimuksen, joka koski muun muassa maa-alueen myymistä viimeksi mainitulle tehtaan perustamista varten. Sopimuksessa todettiin, että Loiret’n departementti ja Orléansin kaupunki osallistuisivat enintään 80 miljoonalla Ranskan frangilla (FRF) (12,2 miljoonaa euroa) Scottin hyväksi toteutettaviin maa-alueen aluesuunnittelu- ja kehitystöihin.

8 Kimberley-Clark Corp. -niminen yhtiö osti Scottin tammikuussa 1996 ja ilmoitti tehtaan sulkemisesta tammikuussa 1998. Procter & Gamble -niminen yhtiö osti tehtaan omaisuuden eli maa-alueen ja paperitehtaan kesäkuussa 1998.

9 Cour des comptesin (Ranskan tilintarkastustuomioistuin) marraskuussa 1996 julkaiseman kertomuksen johdosta komissiolle tehtiin tammikuussa 1997 kyseessä olevaa tukea koskeva kantelu, ja komissio ilmoitti Ranskan viranomaisten kanssa tammikuun 1997 ja huhtikuun 1998 välisenä aikana käymänsä kirjeenvaihdon päätteeksi mainituille viranomaisille 10.7.1998 päivätyllä kirjeellä 20.5.1998 tekemästään päätöksestä aloittaa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohta) tarkoitettu menettely.

10 Riidanalainen päätös esitetään valituksenalaisessa tuomiossa seuraavasti:

”10 Riidanalaisessa päätöksessä, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään seuraavaa:

’1 artikla

Valtiontuki, jonka Ranska on myöntänyt Scott Paperille maa-alueeseen liittyvänä hintaetuna ja jonka arvo on 39,58 miljoonaa Ranskan frangia (6,03 miljoonaa euroa), eli nykyarvoisena 80,77 miljoonaa Ranskan frangia (12,3 miljoonaa euroa), ja vedenpuhdistusmaksuun liittyvänä hintaetuna, – – ei sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

1. Ranskan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun ja tuensaajalle sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin.

2. Tuki on maksettava takaisin viipymättä kansallisen oikeuden menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.’

11 Korkojen perimisestä komissio totesi seuraavaa (riidanalaisen päätöksen 239 perustelukappale):

’Ranskan viranomaisten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tuesta johtuvien etujen poistamiseksi ja tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta, jotta voidaan palauttaa sellaiset taloudelliset olosuhteet, joissa yrityksen olisi pitänyt toimia, jollei sille olisi myönnetty yhteismarkkinoille soveltumatonta tukea.

– –’

12 Komission laskemassa takaisin perittävän tuen nykyarvossa, eli 80,77 miljoonassa FRF:ssa (ks. 10 kohta edellä), on otettu huomioon korkokannan soveltaminen lainvastaisen tuen myöntämispäivästä riidanalaisen päätöksen tekopäivään saakka. Mainittu korkokanta vastaa viitekorkoa, jota komissio käyttää arvioidessaan Ranskan myöntämiin avustuksiin sisältyvän tuen määrää eli ’5,7 prosentin viitekorkoa (viitekorko 1 päivästä tammikuuta 2000 alkaen)’ (riidanalaisen päätöksen 172 ja 239 perustelukappale).”

Menettely ensimmäisessä oikeusasteessa ja valituksenalainen tuomio

11 Loiret’n departementti nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 4.12.2000 jättämällään kannekirjelmällä riidanalaisesta päätöksestä kanteen, jossa vaadittiin sen kumoamista siltä osin kuin siinä todetaan maa-alueeseen liittyvänä hintaetuna myönnetty valtiontuki sääntöjenvastaiseksi ja määrätään palauttamaan 39,58 miljoonaa FRF (6,03 miljoonaa euroa) eli nykyarvoisena 80,77 miljoonaa FRF (12,3 miljoonaa euroa).

12 Scott, joka niin ikään nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen osittaista kumoamista (asia T-366/00, Scott v. komissio), osallistui esillä olevaan asiaan väliintulijana tukeakseen Loiret’n departementin vaatimuksia.

13 Komissio vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää Loiret’n departementin kanteen perusteettomana.

14 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisessa tuomiossa, että riidanalainen päätös oli korkojen pääomittamisen osalta puutteellisesti perusteltu. Täten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi toisen kanneperusteen viidennen osan ja kumosi mainitun päätöksen sen 1 artiklassa tarkoitettua maa-alueeseen liittyvänä hintaetuna myönnettyä tukea koskevilta osin tutkimatta muita kanteen tueksi esitettyjä kanneperusteita ja perusteluja.

15 Korkoa korolle -menetelmän käyttämisen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ensinnäkin totesi valituksenalaisen tuomion 36 kohdassa, että riidanalaisessa päätöksessä ei täsmennetä, että siinä käytetään mainittua menetelmää, ja että lukija voi päätellä sen, että korkoa korolle -menetelmää on käytetty, ainoastaan tekemällä laskelman tuen alkuperäisen arvon ja sen ”nykyarvon” välillä, sellaisina kuin ne ilmenevät kyseisestä päätöksestä. Päätöksessä ei ilmoiteta mitään perusteluja sille, miksi korkoa korolle -menetelmää käytettiin yksinkertaisen koron sijaan.

16 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa, että korkoa korolle -menetelmän soveltaminen esillä olevassa asiassa oli ensimmäinen osoitus komission uudesta ja merkittävästä menettelytavasta, mutta komissio ei ole mitenkään selittänyt sitä. Komission olisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan pitänyt riidanalaisessa päätöksessä ensinnäkin ilmoittaa, että se oli päättänyt pääomittaa korot, ja toiseksi perustella lähestymistapansa.

17 Valituksenalaisen tuomion 44 kohdan mukaan tämä perusteluvelvollisuus oli entistäkin korostetumpi siitä syystä, että kun otettiin huomioon riidanalaisen kaupan tekopäivän ja riidanalaisen päätöksen tekopäivän välillä kulunut aika, eli kolmetoista vuotta, korkoa korolle -menetelmän soveltamisella oli huomattavia taloudellisia vaikutuksia takaisin perittävän tuen määrään.

18 Valituksenalaisen tuomion 45 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että riidanalaisen päätöksen perustelut olivat riittämättömiä myös käytetyn korkokannan suuruuden osalta.

19 Vastauksena komission väitteeseen, jonka mukaan korkoa korolle -menetelmän käyttö tuen alkuperäisen arvon nykyarvon selvittämiseksi oli perusteltua, koska oli tarpeen palauttaa tehokas kilpailu poistamalla etu, jonka tuensaaja on saanut, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 49 kohdassa, että tällainen perustelu edellyttää kuitenkin, että tuensaajalla on kyseisenä päivänä edelleen tällainen etu ja että riidanalainen tuki voidaan muotonsa puolesta rinnastaa korottomaan lainaan, jonka määrä on sama kuin alkuperäisen tuen arvo. Riidanalaisessa päätöksessä tätä seikkaa ei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan kuitenkaan selitetä mitenkään.

20 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti valituksenalaisen tuomion 50 kohdassa, että kun otettiin huomioon Scottille vuonna 1987 myönnetyn tuen muoto, eli maa-alueen, johon on kohdistettu aluesuunnittelu- ja kehitystöitä, luovutukseen liittynyt hintaetu, ei ole lainkaan selvää, että alkuperäisen tuen arvioidun arvon nykyarvon määrittäminen soveltamalla kyseessä olevalta ajalta 5,7 prosentin korkokantaa korkoa korolle -menetelmällä johtaa lukuun, joka vastaa sen edun arvoa, joka tuensaajalla oli mainitun omaisuuden omistajana vuonna 2000.

21 Saman tuomion 51 kohdan mukaan on lisäksi selvää, että maa-alue ja tehdas oli myyty Procter & Gamblelle vuonna 1998. Ranskan viranomaisten ilmoittama hinta oli kuitenkin alhaisempi kuin komission vuonna 1987 määrittämä arvo ja lisäksi alempi kuin Scottin maksama hinta, eikä komissio ole kiistänyt sitä, että tämä kauppa tehtiin tavanomaisissa markkinaolosuhteissa, ja riidanalaisessa päätöksessä se hyväksyy mainittua kauppaa tarkastellessaan sen mahdollisuuden, että maa-alue on myyty tähän hintaan.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi näissä olosuhteissa valituksenalaisen tuomion 52 kohdassa, että koska riidanalaisessa päätöksessä ei ole mitenkään perusteltu Scottilla vuonna 2000 oletetusti olleen edun ja 80,77 miljoonan FRF:n rahamäärän välistä yhteyttä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voinut harjoittaa tuomioistuinvalvontaansa sen suhteen, onko korkoa korolle -menetelmän käyttäminen johtanut sellaiseen nykyarvoon, joka vastaa poistettavan edun arvoa.

23 Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa, että riidanalainen päätös on epäjohdonmukainen sikäli kuin siinä sovelletaan ilman mitään selitystä korkoa korolle -menetelmää kyseisen päätöksen tekopäivään saakka ja sen jälkeen tuen takaisinperintään saakka yksinkertaista korkoa. Mainitun päätöksen 2 artiklasta, jossa säädetään, että takaisinperintä tapahtuu kansallisen lainsäädännön mukaan, seuraa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan nimittäin se, että riidanalaisen päätöksen tekopäivän ja tuen takaisinperintäpäivän väliseltä ajalta korot lasketaan yksinkertaisella korolla.

Oikeudenkäyntimenettely yhteisöjen tuomioistuimessa ja asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

24 Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 20.6.2007 jättämällään valituskirjelmällä komissio haki muutosta riidanalaiseen tuomioon.

25 Komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan esillä olevan valituksen perustelluksi ja tästä syystä kumoamaan valituksenalaisen tuomion kokonaisuudessaan. Lisäksi, kun otetaan huomioon oikeudenkäynnin tila, komissio pyytää yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan asian lopullisesti ja katsomaan, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat riittävät siltä osin kuin kyse on korkoa korolle -menetelmän käytöstä. Siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin katsoo jonkin seikan johdosta, ettei asia ole ratkaisukelpoinen, komissio pyytää sitä palauttamaan asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ratkaisun antamista varten.

26 Edellä esitetyn johdosta komissio vaatii myös, että Loiret'n departementti velvoitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut yhteisöjen tuomioistuimessa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa sekä että Scott velvoitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan yhteisöjen tuomioistuimessa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

27 Loiret'n departementti vaatii valituksen hylkäämistä kokonaisuudessaan ja komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut tässä oikeusasteessa.

28 Scott vaatii, että komission valitus hylätään ja että komissio velvoitetaan korvaamaan Scottille sen etujen puolustamisesta esillä olevassa oikeusasteessa aiheutuneet kulut.

Valituksen arviointi

29 Valituksensa tueksi komissio esittää kahdeksan valitusperustetta, jotka perustuvat seuraaville väitteille:

– päätös on perusteltu riittävällä tavalla, jos pelkän matemaattisen laskelman perusteella voidaan todeta, mitä laskentatapaa on käytetty

– korkoa korolle -menetelmän käyttö ilmenee väistämättä implisiittisesti riidanalaisen päätöksen perusteluista, kun otetaan huomioon aiemmin vallinneen tilanteen palauttamista koskeva päämäärä

– käännetyn todistustaakan perusteeton soveltaminen: kantajan tehtävänä oli osoittaa väitetty käytännön muutos, eikä komission tehtävänä ollut osoittaa tällaisen muutoksen puuttumista

– komissiolla ei ole lakiin perustuvaa velvollisuutta osoittaa, että tuensaajalla on hallussaan etu hetkellä, jolloin takaisinperinnästä päätetään

– valituksenalainen tuomio perustuu olettamuksille eikä todisteille, ja siinä on sovellettu käännettyä todistustaakka siltä osin kuin kyse on Procter & Gamblen tehtaan omaisuuden myynnissä käytetyksi väitetystä hinnasta

– 11 vuotta tuen myöntämisen jälkeen esitetty myyntihinta ei ole merkityksellinen laskettaessa takaisin perittävän tuen määrää

– komissiolla valtiontukien alalla tehtyjen lopullisten päätösten täytäntöönpanon takaamiseksi olevan velvollisuuden mukaisesti niissä tilanteissa, joissa lopullisessa päätöksessä ei lausuta asiassa mitään, kysymys siitä, sovelletaanko takaisinperinnässä yksinkertaista korkoa vai korkoa korolle, ratkeaa yhteisön oikeuden eikä kansallisen oikeuden perusteella

– korkokantaa koskeva kysymys voidaan erottaa pääoman määrästä, ja missään tapauksessa asiassa ei ole oikeudellista perustaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi ainakaan muilta osin kuin yksinkertaista korkoa vastaavaa korkotasoa suuremman korkotason soveltamisen osalta.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

30 Komissio katsoo, että päätös on perusteltu riittävällä tavalla, jos pelkän laskelman perusteella voidaan todeta, mitä laskentatapaa on käytetty (eli esillä olevassa asiassa korkoa korolle -menetelmää). Kaikki tarvittavat tiedot sisältyivät riidanalaiseen päätökseen, ja laskentakaava on kaikkien tuntema. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei täten voinut perustaa riidanalaisen tuomion kumoamista siihen valituksenalaisen tuomion 36 kohdassa esitettyyn seikkaan, että lukija saattoi päätellä sen, että korkoa korolle -menetelmää oli käytetty, ainoastaan tekemällä matemaattisen laskelman.

31 Loiret'n departementin mukaan tämä valitusperuste on tehoton, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamus, jota mainitulla valitusperusteella moititaan, ei ole osa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perusteluja vaan kuvaileva seikka, jolla täydennetään sitä, että riidanalaisen päätöksen tekstiin ei sisältynyt mitään mainintaa eikä selitystä käytetystä nykyarvon määrittämismenetelmästä. Loiret'n departementin mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimittäin kumonnut mainitun päätöksen, koska siinä ei esitetä mitään perusteluja sille, miksi käytettiin juuri tätä menetelmää, jota komission käytännössä ei ollut tuohon mennessä koskaan sovellettu.

32 Scott katsoo niin ikään, että kyseessä on ainoastaan tosiseikkoja koskeva huomautus, jota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole käyttänyt riidanalaisen päätöksen kumoamisen perustana.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Pitää paikkansa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 36 kohdassa esittämä toteamus, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä ei täsmennetä, että siinä sovelletaan korkoa korolle -menetelmää, ja jonka mukaan lukija saattoi päätellä sen, että tätä menetelmää oli käytetty, ainoastaan tekemällä laskelman, on osa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointia, jolla pyritään selvittämään, oliko komissio perustellut riittävällä tavalla päätöksensä määrittää tuen nykyarvo soveltamalla korkoa korolle -menetelmää.

34 Kun tätä kohtaa kuitenkin luetaan osana sen asiayhteyttä, ja erityisesti yhdessä valituksenalaisen tuomion 37–43 kohdan kanssa, käy ilmi, että kyseessä on ainoastaan alustava toteamus, joka ei ole perustana valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa esitetylle johtopäätökselle, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perustelut eivät ole riittävät. Viimeksi mainittu johtopäätös perustuu paremminkin valituksenalaisen tuomion samaisessa 36 kohdassa esitettyyn toteamukseen siitä, että komission olisi tullut esittää syyt, joiden johdosta se sovelsi korkoa korolle -menetelmää yksinkertaisen koron sijasta.

35 Ensimmäinen valitusperuste on täten hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

36 Komissio viittaa edelleen valituksenalaisen tuomion 36 kohtaan ja katsoo, että korkoa korolle -menetelmän käyttö ilmenee joka tapauksessa väistämättä implisiittisesti riidanalaisen päätöksen perusteluista, kun otetaan huomioon esitetyt tavoitteet, jotka koskivat tuen poistamista ja aiemman tilanteen palauttamista. Inflaatio on komission

mukaan nykyaikainen taloudellinen ilmiö, joka ilmenee vuosittain kertautuvin vaikutuksin. Paitsi jos käytetään korkoa korolle -menetelmää, rahan nykyarvoa ei tämän johdosta arvioida asianmukaisesti eikä etu tule poistetuksi. Tämä analyysi on vahvistettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-459/93, Siemens vastaan komissio, 8.6.1995 antamassa tuomiossa (Kok. 1995, s. II-1675, 96–98 kohta).

37 Loiret'n departementti katsoo ensinnäkin, että korkoa korolle -menetelmän käyttö ei voinut tuolloin ilmetä implisiittisesti, kun otetaan huomioon kyseessä olevana aikana vallinnut oikeudellinen kehys, komission kannanotot ja sen toimintakäytäntö.

38 Se toteaa erityisesti, että korkojen laskentatavan osalta komission jäsenvaltioille 4.3.1991 osoittamassa kirjeessä SG(91) D/4577 (tiedonanto jäsenvaltioille tukisuunnitelmista ilmoitettaessa sovellettavasta menettelystä ja EY:n perustamissopimuksen [88] artiklan 3 kohdan vastaisesti annettuun tukeen sovellettavasta menettelystä) on nimenomaisesti mainittu, että laskentatapana käytetään sen jäsenvaltion, jolle kielteinen päätös on osoitettu, kansallisessa lainsäädännössä säädettyä laskentatapaa. Mainitun kirjeen 2 kohdan 3 kappaleen lopussa komissio toteaa, että tuet on perittävä takaisin "kansallisen lainsäädännön määräyksiä noudattaen, mukaan lukien määräykset valtion saatavista maksettavista viivästyskorkoista".

39 Mainittu kirje, jonka osalta yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut yhdistetyissä asioissa C-74/00 P ja C-75/00 P, Falck ja Acciaierie di Bolzano vastaan komissio, 24.9.2002 antamassaan tuomiossa (Kok. 2002, s. I-7869, 164 ja 165 kohta), että siihen voidaan viitata argumentoinnin perustana, muodostaa Loiret'n departementin mukaan korkojen osalta komission ilmauksen tältä osin sovellettavasta lainsäädännöstä aina asetuksen N:o 794/2004 antamiseen saakka. Vuoden 2003 tiedonannolla muutettiin tätä kirjettä ainoastaan nykyarvon määrittämismenetelmää koskevilta osin.

40 Nyt esillä olevana aikana useiden jäsenvaltioiden kansallisissa lainsäädännöissä katsottiin – ja katsotaan edelleen –, että ajan kulumisen aiheuttama kustannus katetaan yksinkertaisten korkojen perimisellä.

41 Toiseksi Loiret'n departementti väittää, että kuten asiassa 73/74, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique ym. vastaan komissio, 26.11.1975 annetusta tuomiosta (Kok. 1975, s. 1491, Kok. Ep. II, s. 535) ilmenee, riidanalaista päätöstä ei missään tapauksessa olisi voitu perustella implisiittisesti, koska se meni huomattavasti pidemmälle kuin aikaisemmat päätökset.

42 Scott väittää, että tällä valitusperusteella ei vastata niihin perusteluihin, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin omaksui riidanalaisen päätöksen kumoamisen perustaksi, ja että valitusperuste on lisäksi ristiriidassa sekä lainsäädännön kehityksen että komission kyseessä olevana ajankohtana noudattaman käytännön kanssa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

43 Aluksi on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti viitannut valituksenalaisen tuomion 35 kohdassa oikeuskäytäntöön, jonka mukaan EY 253 artiklassa edellytettyjen perustelujen on oltava kyseessä olevan toimenpiteen luonteen mukaisia ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluvelvollisuuden täyttymistä on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimenpiteen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimenpide on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja

erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimenpiteen perustelut EY 253 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (ks. mm. asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brinks's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 63 kohta ja asia C-413/06 P, Bertelsmann ja Sony Corporation America v. Impala, tuomio 10.7.2008, Kok. 2008, s. I-4951, 166 kohta).

44 Lisäksi oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka vakiintuneen ratkaisukäytännön mukaisen komission päätöksen perustelut voidaan esittää tiivistäen, esimerkiksi viittaamalla tähän käytäntöön, komission on nimenomaisesti selostettava päättelyään, jos sen päätös menee huomattavasti pidemmälle kuin aikaisemmat päätökset (ks. vastaavasti em. asia Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique ym. v. komissio, tuomion 31 kohta ja asia C-301/96, Saksa v. komissio, tuomio 30.9.2003, Kok. 2003, s. I-9919, 88 ja 92 kohta).

45 Kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 38 kohdassa, tätä vaatimusta sovelletaan entistäkin suuremmalla syyllä tilanteessa, jossa on kyse implisiittisiksi väitetyistä perusteluista.

46 On kuitenkin kiistatonta, ettei riidanalaisen päätöksen tekohetkellä missään yhteisön oikeuden säännöksessä tai määräyksessä taikka yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännössä täsmennetty, että takaisin perittävään tukeen sisältyvät korot on laskettava korkoa korolle -menetelmän mukaisesti. Päinvastoin, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 40 kohdassa, komissio myönsi vuoden 2003 tiedonannossaan nimenomaisesti, että selvyyttä siitä, sovelletaanko yksinkertaista korkoa vai lasketaanko korkoa korolle, ei ollut, ja se piti tarpeellisena selventää kiireellisesti kantaansa asiaan. Näin ollen komissio ilmoitti jäsenvaltioille ja asianomaisille osapuolille, että kaikissa sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperintää koskevissa tulevissa päätöksissään komissio soveltaa korkoa korolle -menetelmää.

47 Lisäksi on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 27.7.2006 päivättyyn kirjeeseen 11.9.2006 päivätyssä vastauksessaan komissio myönsi, että sen riidanalaista päätöstä edeltäneissä lopullisissa kielteisissä päätöksissä ei täsmennetty, että korkoa korolle -menetelmää oli sovellettava.

48 Lopuksi on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 42 kohdassa esitettyjen toteamusten mukaan komissio ei ole voinut esittää yhtään riidanalaista päätöstä edeltänyttä päätöstä, jossa todella olisi velvoitettu käyttämään korkoa korolle -menetelmää. Tältä osin komissio on yhteisöjen tuomioistuimessa muita täsmennyksiä esittämättä ainoastaan huomauttanut, että se on jo ilmoittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esimerkkejä niistä valtiontukiasioista, joissa komissio oli soveltanut korkoa korolle -menetelmää.

49 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa, että korkoa korolle -menetelmän edellyttäminen esillä olevassa asiassa oli ensimmäinen osoitus komission uudesta ja merkittävästä menettelytavasta, joka sen olisi tullut perustella.

50 Tästä seuraa, että toisin kuin komissio väittää, on niin, että vaikka riidanalaisessa päätöksessä täsmennettiin, että tuesta aiheutunut etu on poistettava aiemman tilanteen palauttamiseksi, korkoa korolle -menetelmän käytön ei voida katsoa ilmenevän väistämättä implisiittisesti riidanalaisen päätöksen perusteluista.

51 Toinen valitusperuste on täten hylättävä perusteettomana.

Kolmas valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

52 Komissio viittaa valituksenalaisen tuomion 42 kohtaan ja väittää, että kyseisessä tuomiossa valtiontukia koskevissa menettelyissä ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytävissä menettelyissä sovellettava todistustaakka on käännetty lainvastaisesti. Loiret'n departementti ei ole esittänyt mitään todisteita sen väitteensä tueksi, jonka mukaan komissio on muuttanut käytäntöään, ja joka tapauksessa komissio katsoo osoittaneensa vääräksi tämän väitteen muun muassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen 11.9.2006 antamassaan vastauksessa.

53 Loiret'n departementti katsoo, että tämä valitusperuste on virheellinen sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen osalta. Se katsoo, että koska se on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa perustellut riittävällä tavalla kanneperustettaan, joka koskee perustelujen puuttumista aiemman käytännön osalta, komission, jolla lähtökohtaisesti on parhaat tiedot omasta käytännöstään, tehtävänä oli korjata mielestään virheelliset väitteet.

54 Scott huomauttaa lisäksi, että Loiret'n departementti ja se itse ovat esittäneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa yksityiskohtaisesti, että niiden tutkimuksista ilmeni, ettei komissio ollut koskaan ennen riidanalaista päätöstä käyttänyt korkoa korolle -menetelmää. Todistustaakan kääntämiseen vetoaminen tältä osin on Scottin mukaan täysin perusteetonta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

55 Aluksi on todettava, että kysymys siitä, millainen komission ratkaisukäytäntö oli ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä, on lähtökohtaisesti tosiseikkoja koskeva kysymys, jota yhteisöjen tuomioistuin ei voi ratkaista muutoksenhaun yhteydessä, koska ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään merkityksellisen tosiseikaston ja arvioimaan sitä sekä arvioimaan selvitystä (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, Dansk Rørindustri ym., v. komissio, tuomio 28.6.2005, Kok. 2005, s. I-5425, 177 ja 180 kohta).

56 Sitä vastoin yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta varmistua siitä, että todistustaakkaa ja asian selvittämistä koskevia menettelysääntöjä on noudatettu (ks. vastaavasti asia C-185/95 P, Baustahlgewebe v. komissio, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. I-8417, 24 kohta ja em. asia Bertelsmann ja Sony Corporation of America v. Impala, tuomion 29 kohta).

57 Heti aluksi on kuitenkin muistutettava, että EY 253 artiklan rikkomista merkitsevä perustelujen riittämättömyys kuuluu EY 230 artiklassa tarkoitettuihin olennaisten menettelymääräysten rikkomisiin, ja sitä on pidettävä sellaisena perusteena, jonka yhteisöjen tuomioistuimet voivat ottaa tai joka niiden jopa on otettava huomioon viran puolesta (ks. vastaavasti asia C-166/95 P, komissio v. Daffix, tuomio 20.2.1997, Kok. 1997, s. I-983, 24 kohta ja em. asia Bertelsmann ja Sony Corporation of America v. Impala, tuomion 174 kohta).

58 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi täten sen arviointinsa puitteissa, jolla pyrittiin määrittämään, oliko riidanalainen päätös riittävästi perusteltu korkojen laskennan osalta, tutkia kysymyksen siitä, millainen oli komission riidanalaista päätöstä

edeltänyt ratkaisukäytäntö, esittää tältä osin kysymyksiä mainitulle toimielimelle ja tehdä saamiensa vastausten perusteella tarvittavat johtopäätökset.

59 Kolmatta valitusperustetta ei täten voida hyväksyä.

Neljäs valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

60 Komissio viittaa valituksenalaisen tuomion 50–52 kohtaan ja katsoo, että siinä todetaan virheellisesti, että komissiolla on lakiin perustuva velvollisuus osoittaa, että tuensaajalla on tuesta etua hetkellä, jolloin se määrätään perittäväksi takaisin. Komissio katsoo, että tämä käsitys perustuu valtiontukia koskevan säännöstön olennaista tarkoitusta ja päämäärää koskevaan virheeseen, sillä tosiasiassa kyseinen säännöstö koskee jäsenvaltioiden eikä yritysten välistä kilpailua. Komission on osoitettava ainoastaan, että EY 87 artiklan 1 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät tuen myöntämishetkellä. Se katsoo, ettei sillä ole velvollisuutta tarkastaa uudelleen, että mainitut edellytykset täyttyvät silloin, kun se määrää tuen takaisinperinnästä, ja ettei sillä ole myöskään tätä koskevaa toimivaltaa.

61 Loiret'n departementin mukaan tämä valitusperuste on perusteeton, koska sillä annetaan valituksenalaiselle tuomiolle sellainen ulottuvuus, jota tällä tuomiolla ei ole. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tarkoituksena ei mitenkään ollut tehdä sen varmistumisesta, että Scottilla oli etu edelleen hallussaan kielteisen päätöksen tekohetkellä, uutta edellytystä takaisinperinnälle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkoitti ainoastaan sitä, että tällaisen päätöksen ansiosta se voi varmistua kyseisen

edun määrän selvittämisen oikeellisuudesta mainittuna hetkenä ja valitun päättelyn ja valittujen taloudellisten parametrien mukaisesti.

62 Scott väittää, että tältä osin valituksenalaisessa tuomiossa ainoastaan pohditaan yksityiskohtaisemmin sen esittämää kritiikkiä siitä, että riidanalaisessa päätöksessä ei mainita mitään perusteluja korkoa korolle -menetelmän käyttämiselle.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

63 Kuten valituksenalaisen tuomion 48–52 kohdasta ilmenee, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tarkoituksena ei mitenkään ollut asettaa yleisperiaatteeksi sitä, että voidakseen määrätä valtiontuen takaisin perittäväksi komission on osoitettava, että tuensaaja saa tuesta etua edelleen takaisinperinnän määräämishetkellä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmät sen kysymyksen osalta, saiko tuensaaja edelleen kyseisellä hetkellä tuesta etua, kuuluvat selvästi osana analyysiin, jolla pyrittiin määrittämään, oliko korkoa korolle -menetelmän käyttö perusteltua, koska oli tarpeen poistaa tuensaajan saama etu.

64 Tämä valitusperuste on täten perusteeton, koska se perustuu valituksenalaisen tuomion virheelliseen ymmärtämiseen. Se on lisäksi tehoton siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa esittämä toteamus, jonka mukaan komissio ei ole mitenkään selvittänyt, miksi se sovelsi ensimmäistä kertaa korkoa korolle -menetelmää, riittää itsessään tukemaan sitä samaisen tuomion 54 kohdassa esitettyä johtopäätelmää, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perustelut ovat puutteelliset.

Viides valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

65 Komissio viittaa valituksenalaisen tuomion 51 kohtaan ja katsoo, että mainittu tuomio perustuu lainvastaisesti olettamille eikä niinkään todisteille siltä osin kuin kyse on Procter & Gamblelle myydyn tehtaan omaisuuden kauppahinnasta vuonna 1998. Komissio muistuttaa todistustaakkaa koskevista säännöistä, joita sovelletaan sekä komissiossa että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytävissä menettelyissä, ja huomauttaa, että riidanalaisessa päätöksessä todetaan, että missään tapauksessa asiassa ei ollut esitetty ainuttakaan todistetta, johon tällainen kauppahinta voitaisiin perustaa.

66 Loiret'n departementti väittää, että esillä oleva valitusperuste koskee lisäyksenä esitettyä seikkaa, joka muodostaa yhden olosuhteen muiden joukossa, ja että sillä pyritään kyseenalaistamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tosiasioista tekemä arviointi. Täten valitusperuste on jätettävä tutkimatta.

67 Scott väittää, että valituksenalaisen tuomion riitautetussa kohdassa ainoastaan kuvataan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltävänä oleva tilanne tosiseikkojen osalta, eikä komission väitteitä, jotka kohdistuvat tämän kohdan sisältöön, voida täten ottaa tutkittavaksi. Lisäksi kyseinen kohta voitaisiin poistaa ilman, että tämä johtaisi valituksenalaisen tuomion puutteellisuuteen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

68 Viides valitusperuste koskee valituksenalaisen tuomion kohtaa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tarkoituksena – osana analyysiä, jolla pyrittiin määrittämään, oliko korkoa korolle -menetelmän käyttö perusteltua, koska oli tarpeen poistaa etu, jonka tuensaaja oli saanut – oli korostaa sitä, että sillä oli epäilyksiä Scottilla riidanalaisen päätöksen tekohetkellä olleen edun arvosta.

69 Näin ollen se on neljännen valitusperusteen tavoin tehoton siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa esittämä toteamus, jonka mukaan komissio ei ole mitenkään selvittänyt, miksi se sovelsi ensimmäistä kertaa korkoa korolle -menetelmää, riittää itsessään tukemaan sitä samaisen tuomion 54 kohdassa esitettyä johtopäätelmää, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perustelut eivät ole riittävät.

Kuudes valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

70 Komissio viittaa valituksenalaisen tuomion 51 ja 52 kohtaan ja väittää, että mainitussa tuomiossa katsotaan virheellisesti, että Procter & Gamblelle myydyn tehtaan omaisuuden väitetty kauppahinta vuonna 1998, eli 11 vuotta tuen myöntämisen jälkeen, oli merkityksellinen laskettaessa takaisin perittävän tuen määrää.

71 Komissio toteaa, ettei asiassa ole mitään epäilystä siitä, että Scott sai huomattavan valtiontuen, ja että omaisuuden arvon laskeminen voi selittyä useilla seikoilla. Lainvastaisen ja yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen arvo lasketaan kuitenkin sen myöntämishetkellä, ja aiemmin vallinneen tilanteen palauttamista koskeva päämäärä edellyttää väistämättä korkoa korolle -menetelmän käyttöä riippumatta siitä, mitä tuensaaja on tuella tällä välin tehnyt.

72 Loiret'n departementin mukaan tämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska se kohdistuu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tosiseikoista tekemään arviointiin. Lisäksi, koska valituksenalaisen tuomion 50 ja 51 kohta sisältävät lisäyksenä esitetyn perustelun, näihin kohtiin kohdistuvat väitteet ovat täten tehottomia. Scott esittää samat argumentit kuin viidennen valitusperusteen yhteydessä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

73 Viidennen valitusperusteen tavoin myös kuudes valitusperuste koskee valituksenalaisen tuomion kohtaa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tarkoituksena – osana analyysiä, jolla pyrittiin määrittämään, oliko korkoa korolle -menetelmän käyttö perusteltua, koska oli tarpeen poistaa etu, jonka tuensaaja oli saanut – oli korostaa sitä, että sillä oli epäilyksiä Scottilla riidanalaisen päätöksen tekohetkellä olleen edun arvosta.

74 Tämä valitusperuste on täten niin ikään tehoton siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa esittämä toteamus, jonka mukaan komissio ei ole mitenkään selvittänyt, miksi se sovelsi ensimmäistä kertaa korkoa korolle -menetelmää, riittää itsessään tukemaan sitä samaisen tuomion 54 kohdassa esitettyä johtopäätelmää, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perustelut eivät ole riittävät.

Seitsemäs valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

75 Komissio viittaa valituksenalaisen tuomion 53 kohtaan ja katsoo, että mainitussa tuomiossa todetaan virheellisesti, että mikäli valtiontukea koskevassa lopullisessa päätöksessä ei lausuta asiasta mitään, kysymys siitä, sovelletaanko takaisinperintään yksinkertaista korkoa vai korkoa korolle -menetelmää, ratkeaa ”kansallisten menetelmien” mukaan.

76 Komission mukaan korkoa korolle -menetelmän soveltamisen tarpeellisuus on itse korkotason tavoin aineellinen eikä menettelyllinen kysymys. Kyse on yhteisön oikeuden olennaisesta kysymyksestä, koska tarkoituksena on poistaa etu kokonaisuudessaan ja palauttaa aikaisempi tilanne, mikä edellyttää rahan arvon asianmukaista arvioimista kuluneen ajan aikana.

77 Lisäksi, mikäli korkoa korolle -menetelmän käyttö olisi menettelyllinen kysymys, asetus N:o 794/2004 olisi automaattisesti lainvastainen, koska sillä puututtaisiin jäsenvaltioille asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 3 kohdan nojalla kuuluviin aloihin.

78 Loiret’n departementti katsoo, että tämä valitusperuste ei voi menestyä. Vaikka nimittäin pitääkin paikkansa, että sääntöjenvastaiseksi todettuun valtiontukeen sovellettava nykyarvon määrittämismenetelmä on yhteisön oikeuden piiriin kuuluva aineellinen kysymys, nyt kyseessä olevana aikana yhteisön oikeudessa viitattiin niissä tilanteissa, joissa lopullisessa päätöksessä ei lausuttu asiasta mitään, kansalliseen lainsäädäntöön.

79 Scott katsoo, että kun otetaan huomioon oikeustila, sellaisena kuin se ilmenee muun muassa edellä mainitussa asiassa Siemens vastaan komissio annetun tuomion 88 kohdasta, ja käytäntö nyt kyseessä olevana aikana, riidanalaista päätöstä ei voida kohtuudella tulkita siten, että siinä velvoitetaan Ranskan viranomaiset sivuuttamaan kansallisen lainsäädännön mukaiset säännöt ja suorittamaan korkoa korolle -menetelmän mukainen laskelma määrittääkseen takaisin perittävän määrän todellisen arvon kyseisen päätöksen tekopäivän ja tosiasiallisen takaisinperintäpäivän väliseltä ajalta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

80 Riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä ja toisessa virkkeessä säädetään seuraavaa:

”[Kyseessä oleva tuki] on maksettava takaisin viipymättä kansallisen oikeuden menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti.”

81 Tätä muotoilua on luettava siten, että huomioon otetaan yhteisön oikeuden tila ja komission takaisin perittävien tukien määrän nykyarvon määrittämistä koskeva käytäntö, sellaisina kuin ne olivat riidanalaisen päätöksen tekohetkellä.

82 Kuten tämän tuomion 46 kohdassa todetaan, riidanalaisen päätöksen tekohetkellä missään yhteisön oikeuden säännöksessä tai määräyksessä taikka yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei täsmennetty, onko takaisin perittävään tukeen sisältyvät korot laskettava yksinkertaisen koron vai korkoa korolle -menetelmän mukaisesti.

83 Vaikka pitääkin paikkansa, että sääntöjenvastaisen tuen nykyarvon määrittäminen on aineellinen eikä menettelyllinen kysymys, on kuitenkin todettava, että kuten Loiret'n departementti perustellusti huomauttaa, komissio totesi jäsenvaltioille 4.3.1991 lähettämässään kirjeessä SG(91) D/4577, että lopullinen päätös, jossa se toteaa tuen olevan yhteismarkkinoille soveltumaton, ”sisältää jo sääntöjenvastaisesti maksettujen tukien takaisinperimisen, joka on suoritettava kansallisen lainsäädännön määräyksiä noudattaen, mukaan lukien määräykset valtion saatavista maksettavista viivästyskorkoista, siten, että korkojen laskeminen on tavallisesti aloitettava kyseisten sääntöjenvastaisten tukien myöntämispäivästä”.

84 Tällä kirjeellä kysymys koroista määräämisestä liitettiin näin ollen takaisinperintää koskeviin menettelysäännöksiin, ja siinä viitattiin tältä osin kansalliseen oikeuteen. Komissio ilmoitti jäsenvaltioille ja asianomaisille vasta tiettyjen valtiontukiasioita koskevien asiakirjojen vanhentumisesta antamallaan tiedonannolla (EUVL 2004, C 115, s. 1), että se ei aikonut enää soveltaa mainittua kirjettä, jonka se lisäksi luokitteli muiden kyseisessä tiedonannossa tarkoitettujen tekstien tavoin ”[tekstiksi] valtiontukimenettelyä koskevista kysymyksistä”.

85 Koska riidanalaisessa päätöksessä ei nimenomaisesti mainita, että takaisin perittävän tuen nykyarvo on määritettävä korkoa korolle -menetelmän mukaisesti, ja koska asiassa ei ole kiistetty sitä, että Ranskan lainsäädännössä säädetään yksinkertaisen koron käyttämisestä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on täten asianmukaisesti tulkinnut riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 2 kohtaa niin, että se johtaa siihen, että riidanalaisen päätöksen tekopäivän ja tuen takaisinperinnän väliseen aikaan liittyvät korot on laskettava yksinkertaisen koron mukaisesti, ja todennut, että tästä syystä riidanalaisessa päätöksessä on ilmeinen epäjohdonmukaisuus.

86 Näin ollen myös seitsemäs valitusperuste on hylättävä.

Kahdeksas valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

87 Komissio väittää, että valituksenalainen tuomio on suhteeton, koska sillä kumotaan riidanalainen päätös kokonaisuudessaan (siltä osin kuin se koskee maa-aluetta ja tehdasta) sellaisten päätelmien perusteella, jotka koskevat ainoastaan korkoa korolle -menetelmän käyttämisen perusteluja. Kysymys korosta olisi voitu, ja se olisi tullut erottaa pääoman määrästä, ja kysymys korkoa korolle -menetelmästä olisi voitu, ja se olisi tullut erottaa kysymyksestä yksinkertaisesta korosta. Valituksenalaisessa tuomiossa ei nimittäin kiistetä tuen alkuperäistä määrää, sellaisena kuin se esitetään riidanalaisessa päätöksessä, eikä yksinkertaisen koron käyttämistä.

88 Kahdeksannella valitusperusteella ei komission mukaan muuteta oikeudenkäynnin kohdetta. Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan toisessa virkkeessä luetellut valitusperusteet viittaavat jo luonteensakin puolesta kysymyksiin, jotka voivat nousta esiin tai joita voidaan esittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta. Esillä olevassa asiassa yhteisön oikeutta rikotaan itse valituksenalaisella tuomiolla.

89 Se, että tuomio (joka esillä olevassa asiassa on annettu komissiota vastaan) pysytetään voimassa, vaikka siinä on oikeudellinen virhe, ilman mitään mahdollisuutta tutkia asiaa uudelleen muutoksenhaussa, olisi huomattavan epäoikeudenmukaista ja ristiriidassa tehokasta oikeussuojaa koskevan vaatimuksen kanssa. Tätä johtopäätöstä voidaan perustella yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan 1 kohdalla, jossa muistutetaan perustavanlaatuisesta säännöstä, jonka mukaan vaatimus yhteisöjen

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen kumoamisesta kokonaan tai osittain kuuluu luonteensa johdosta niihin seikkoihin, joita valituksessa voidaan vaatia.

90 Kahdeksas valitusperuste ei myöskään liity itse kumoamisperusteisiin, sellaisina kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ne hyväksyi, vaan paremminkin niiden seurauksiin. Komissio katsoo, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vastaajana olevan tahon tehtävänä ole tutkia oma-aloitteisesti kantajan tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen lukuun sitä, mitä erilaisia seurauksia vastapuolen menestyminen asiassa voisi aiheuttaa. Tällä velvoitettaisiin vastaaja esittämään kokonainen toissijainen argumentaatio, joka perustuu olettamille siitä, mitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin mahdollisesti tekee tai ei tee.

91 Loiret'n departementti ja Scott katsovat, että esillä oleva valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska sillä laajennetaan oikeudenkäynnin kohdetta ja koska se muodostaa uuden vaatimuksen, sillä komissio ei ole missään vaiheessa vaatinut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta määräämään ainoastaan osittaisesta kumoamisesta, vaikka nykyarvon määrittämismenetelmään kohdistuva kritiikki esitettiin nimenomaisesti.

92 Lisäksi yksinkertaisen koron ja korkoa korolle -menetelmän erottaminen, joka yhteisöjen tuomioistuinta on tämän valitusperusteen puitteissa pyydetty ottamaan huomioon valituksenalaisen tuomion muuttamiseksi, johtaisi itse riidanalaisen päätöksen huomattavaan muuttamiseen, vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei valtiontukien alalla ole täyttä harkintavaltaa. Korkojen laskentatapa muodostaa erottamattoman osan laskelmaa, jolla määritetään tuen lopullinen määrä, ja tämän laskentatavan valinnan perusteleminen on aivan yhtä tärkeää kuin tuen sääntöjenvastaisuuden toteamisen perusteleminen ja sen perusteleminen, kuinka tuen määrä on laskettu ennen sen nykyarvon määrittämistä. Näiden lopullinen erottamattomuus estää osittaiseen kumoamiseen päätymisen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

– Kahdeksannen valitusperusteen tutkittavaksi ottaminen

93 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimelta voidaan hakea muutosta vain oikeuskysymysten osalta ja muutoksenhaun perusteena voi olla muun muassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tapahtunut yhteisön oikeuden rikkominen.

94 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan 2 kohdassa määrätään, että valituksessa ei voida muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

95 Tältä osin on muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuin on lähtökohtaisesti toimivaltainen arvioimaan ainoastaan sitä oikeudellista ratkaisua, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä perusteista (ks. asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 59 kohta ja asia C-266/05 P, Sison v. neuvosto, tuomio 1.2.2007, Kok. 2007, s. I-1233, 95 kohta).

96 Tällä valitusperusteella komissio ei pyri riitauttamaan oikeudellista ratkaisua sellaisena kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sen tehnyt siinä käsitellystä perusteesta. Komissio moittii paremminkin seurausta, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätynyt sen johtopäätöksensä perusteella, että sen oli hyväksyttävä Loiret'n departementin esittämän toisen kanneperusteen viides osa,

jossa väitettiin, ettei komissio ollut perustellut riittävästi päätöstään määrittää tuen nykyarvo käyttämällä korkoa korolle -menetelmää. Komissio katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on suhteellisuusperiaatteen vastaisesti ja täten virheellisesti kumonnut pelkästään tämän johtopäätöksen perusteella riidanalaisen päätöksen kokonaisuudessaan siltä osin kuin se koskee maa-alueeseen liittyvänä hintaetuna myönnettyä tukea.

97 Niinpä jos yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen arvioimaan oikeudellista ratkaisua, joka on tehty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsitellyistä perusteista, sen on oltava toimivaltainen myös arvioimaan niitä oikeudellisia seurauksia, joihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätynyt tällaisen ratkaisun johdosta ja jotka muodostavat niin ikään oikeudellisen kysymyksen, sillä uhalla, että muutoksenhakumenettely menettäisi huomattavan osan merkityksestään.

98 Tässä yhteydessä on lisäksi todettava, että asianosaiset eivät välttämättä voi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytävän menettelyn kuluessa ennakoida niitä konkreettisia seurauksia, joihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin mahdollisesti tuomiossaan päätyy sen toteamuksensa johdosta, että kanneperuste on perusteltu.

99 Tästä seuraa, että muutoksenhakuvaiheessa esitetyllä valitusperusteella, joka kohdistuu oikeudelliseen seuraukseen, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätynyt siinä käsitellystä kanneperusteesta tekemänsä oikeudellisen ratkaisun johdosta, ei voida katsoa ”[muutettavan] oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa”, yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

100 Lisäksi toisin kuin Loiret'n departementti ja Scott väittävät, kahdeksas valitusperuste ei ole myöskään uusi vaatimus, joka olisi samaisen työjärjestyksen 113 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan nojalla jätettävä tutkimatta.

101 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 93 kohdassa, komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämään vaatimukseen hylätä Loiret'n departementin kanne on katsottava sisältyvän myös suppeampi vaatimus mahdollisesta osittaisesta hylkäämisestä.

102 Tämän johdosta Loiret'n departementin ja Scottin kahdeksannen valitusperusteen osalta esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

– Kahdeksannen valitusperusteen hyväksyttävyys

103 EY 231 artiklan ensimmäisen kohdan ja EY 224 artiklan kuudennen kohdan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin julistaa riitautetun toimen mitättömäksi, jos kanne on aiheellinen.

104 Tältä osin on yhtäältä todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi pelkästään sen seikan perusteella, että se pitää perusteltuna kantajan kanteensa tueksi esittämää kanneperustetta, automaattisesti kumota riitautettua toimea kokonaisuudessaan. Kumoaminen kokonaisuudessaan ei ole mahdollista silloin, kun on ilmeisen selvää, että kyseinen kanneperuste, joka koskee vain erityistä osaa riitautetusta toimesta, voi johtaa vain osittaiseen kumoamiseen.

105 Toisaalta on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön toimen osittainen kumoaminen on mahdollista vain silloin, kun osat, joiden kumoamista on vaadittu, ovat sellaisia, että ne voidaan erottaa muusta toimesta (asia C-244/03, Ranska v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 24.5.2005, Kok. 2005, s. I-4021, 12 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

106 Tämä erotettavuutta koskeva edellytys ei täyty, jos toimen osittaisella kumoamisella muutetaan sen pääsisältöä (em. asia Ranska v. parlamentti ja neuvosto, tuomion 13 kohta).

107 Esillä olevassa asiassa on kuitenkin kiistatonta, että kysymyksellä siitä, onko tuen alkuperäisen määrän nykyarvo määritettävä käyttämällä yksinkertaista korkoa vai korkoa korolle -menetelmää, ei vaikuteta siihen riidanalaisessa päätöksessä esitettyyn toteamukseen, että tuki on yhteismarkkinoille soveltumaton ja että se on perittävä takaisin.

108 Tältä osin on todettava, että itse riidanalaisen päätöksen päätösosassa ja tarkemmin sanottuna sen 1 artiklassa erotetaan kyseessä olevan tuen alkuperäinen määrä ja sen

nykyarvoinen määrä. Riidanalaisessa päätöksessä tai valituksenalaisessa tuomiossa ei kummassakaan ole yhtään argumenttia, jonka johdosta kysymystä korosta ei voitaisi pitää erillisenä tuen alkuperäisestä määrästä.

109 Päinvastoin ja toisin kuin komissio väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ei voida moittia siitä, ettei se ole erottanut korkoa korolle -menetelmää koskevaa kysymystä yksinkertaista korkoa koskevasta kysymyksestä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ensinnäkään olisi voinut korvata tuen alkuperäisen määrän nykyarvon määrittämistä korkoa korolle -menetelmän mukaisesti soveltamalla yksinkertaista korkoa ilman, että se olisi muuttanut riidanalaisen päätöksen sisältöä. Toiseksi on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 45–47 kohdassa, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat riittämättömiä myös siltä osin kuin kyse on 5,7 prosentin korkokannan käytöstä 13 vuoden ajan.

110 Edellä esitetyn johdosta kahdeksas valitusperuste on hyväksyttävä siltä osin kuin sillä moititaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, ettei se ole erottanut korkoa ja pääomaa koskevia kysymyksiä ja että se on kumonnut riidanalaisen päätöksen kokonaisuudessaan maa-aluetta ja tehdasta koskevilta osin sellaisten vaatimusten perusteella, jotka koskivat vain tuen alkuperäisen määrän nykyarvon määrittämisen perustelemista.

Asian palauttaminen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen

111 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla yhteisöjen tuomioistuin julistaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen mitättömäksi, jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi. Se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

112 Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut ainoastaan Loiret'n departementin esittämän toisen kanneperusteen viidennen osan, yhteisöjen tuomioistuin katsoo, ettei esillä oleva asia ole ratkaisukelpoinen. Niinpä asia on palautettava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen.

113 Koska asia on palautettava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, esillä olevaan muutoksenhakumenettelyyn liittyvistä oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-369/00, Département du Loiret vastaan komissio, 29.3.2007 antama tuomio kumotaan.

2) Asia palautetaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen.

3) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Allekirjoitukset